

**DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Ineqi Kielsen, Irene Johansen, Karin Gaardsted,
Knut Storberget, Suzanne Svensson
Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København

Deres ref

Vår ref

Dato

17/49-

6. februar 2017

Svar på skriftlig spørsmål E 32/2016 om mikroplastutslipp fra dekkrester og maling

Miljøutfordringen fra mikroplast er høyt prioritert i alle de nordiske landene og er også et viktig tema innenfor nordisk samarbeid. Blant annet er det utarbeidet flere forskningsrapporter om mikroplast i regi av Nordisk Ministerråd. Spredning av mikroplast er et alvorlig miljøproblem og hvert år tilføres store mengder mikroplast havmiljøet fra en rekke ulike kilder. Vi mangler fremdeles kunnskap både om spredning av mikroplast og om effekten av mikroplast. Likevel vet vi at mikroplasten tilføres næringskjeden i havet og at mikroplast kan inneholde miljøgifter og dermed kan bidra til spredning av disse. Utslippene av mikroplast er økende og det er bred enighet om at det er nødvendig med tiltak for å begrense utslippene både på internasjonalt nivå og i de enkelte landene.

I Norge har vi de siste årene fått økt kunnskap om kilder til spredning av mikroplast fra landbaserte kilder. Utredninger har vist at bildekk og veistøv er de største kildene, etterfulgt av gummigranulat fra kunstgressbaner, maling, tekstiler og plastpellets. Å få på plass tiltak for å redusere spredning fra disse kildene anses som viktig, og 20. desember 2016 la det norske Miljødirektoratet frem en vurdering av mulige tiltak for å minske spredning av mikroplast.

For å hindre spredning av mikroplast fra dekk foreslås det blant annet å øke bruk av veivasking for å samle opp veistøv med mikroplast, og å utrede muligheten for å rense overvann fra veier. For å hindre spredning av mikroplast fra maling foreslås det blant annet å utrede muligheten for å stille krav til oppsamling og rensing av sivevann fra småbåthavner, og å sette ut et prøveprosjekt på miljøvennlig vedlikehold av båter for å reduseres bruken av bunnstoff på fritidsbåter. Også tiltak knyttet til mikroplastutslipp fra avløps- og overvannsbehandling foreslås i tiltaksvurderingen.

I vurderingen av tiltak pekes det også på viktigheten av å vurdere om produktene som bidrar til utslipp av mikroplast kan utformes på en måte som fører til mindre utslipp. For dekk og maling

bør muligheten til å gå over til mer miljøvennlige materialer vurderes, i tillegg til å vurdere om slitestyrken til disse produktene kan bli bedre. Slikt produktarbeid vurderes som best å følge opp på internasjonalt nivå, men det gjenstår fortsatt et arbeid med å vurdere hvordan og i hvilke fora dette best gjøres.

Tiltaksvurderingen som er lagt frem i Norge er et viktig arbeid for å identifisere mulige tiltak, og norske myndigheter vil raskt ta stilling til hvordan forslagene skal følges opp og hva som skal prioriteres videre. Oppfølgingen av de foreslåtte tiltakene vil også være tema i en stortingsmelding som skal legges frem før sommeren om avfallspolitikk og sirkulær økonomi, der mikroplast og marin forurensning vil være viktige temaer.

Den svenske regjeringen besluttet i august 2015 å gi Naturvårdsverket i oppdrag å identifisere de viktigste kildene i Sverige til utslipp av mikropartikler av plast til havet, og arbeide for å redusere utslipp av mikroplast fra disse kildene. Kilder som bør inngå i analysen er ifølge oppdraget blant annet emballasjematerialer, kjemiske produkter, plastfibre og tekstiler, byggematerialer, plast i jordbruket, dekk og kunstgressbaner. I tillegg til tiltak ved kildene, inngår det også i oppdraget å foreslå tiltak i spredningsveiene til mikroplast. Oppdraget skal være ferdig innen 15. juni 2017.

I Islands nasjonale strategi om forebygging av avfall inngår reduksjon av plastavfall som et viktig element. Som et første skritt er det fokus på bruk av engangs plastposer. I 2016 ble det lagt frem en handlingsplan med konkrete mål om reduksjon i bruk av bæreposer av plast. Handlingsplanen bygger på et tett samarbeid med den islandske Federation of Trade and Services. Neste skritt er å utarbeide en mer omfattende strategi om reduksjon av plastavfall innen 2020. Når det gjelder bildekk foreligger det ikke utredninger om mengden og spredning av mikroplast, men man vurderer at den ligger på samme nivå som i de øvrige nordiske landene. Det samme gjelder for maling.

I Danmark har man gjennomført to prosjekter som bidrar til kartlegging av kunnskap om forekomst av mikroplast og hva som er de viktigste kildene. I tillegg er det i regi av Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrations Program (MUDP), gitt støtte til fire prosjekter vedrørende teknologiutvikling innenfor mikroplast i avløpsvann.

Den danske Miljø- og Fødevareministeren sendte våren 2016 en henvendelse til EU's miljøkommisær med en oppfordring om å innføre et forbud mot bruk av mikroplast i kosmetiske produkter.

I Finland pågår flere undersøkelser av forekomst av mikroplast i finske vann og i Østersjøen. Finlands Miljöcentral vil til våren starte et prosjekt som skal undersøke innholdet av mikroplast i overvann. Det første resultatet forventes sommeren 2018. Helsingfors Universitet har i en studie allerede undersøkt innholdet av mikroplast i overvann og snø. Som foreløpig resultat pekes det på bitumen (bindingsmiddel i asfalt) og veimaling som kilder til mikroplast.

Tiltak for å redusere utslipp av mikroplast fra kildene, vil treffes etter forskningsresultatene er sammenstilt. Finlands Miljöcentral vil likevel allerede til våren ta initiativ til en dialog med

dekkprodusentene. Miljømerkningsnemnden for miljømerket Svanen har diskutert problematikk rundt maling. Nemnden har konstatert at det er problematisk å angi kriterier for forvitring av latexmaling. Ojebasert maling er et alternativ, men slik maling har også en del miljø- og helseeffekter.

For alle de nordiske landene vurderes nå hvordan utfordringen fra mikroplast skal følges opp nasjonalt. Samtidig er dette et globalt miljøproblem og det er viktig å følge opp denne utfordringen også på europeisk og globalt nivå. Norge planlegger at marin forsøpling og mikroplast skal være et av temaene på dagsorden på det nordiske miljøministermøte 2. mai 2017, og at mulige tiltak for å redusere spredning av mikroplast diskuteres.

Med hilsen

Vidar Helgesen

E 32/2016

Stillet af Ineqi Kielsen (S), Irene Johansen (A), Karin Gaardsted (S), Knut Storberget (A), Suzanne Svensson (S)

Til de nordiske regeringer

Til de nordiske regeringer

**Skriftligt spørgsmål
om mikroplastudslip fra dækrester og maling**

I Finland og Sverige er rensningsanlæggene udrustet med mekaniske, kemiske og biologiske rensningssystemer, der betyder, at man tilbageholder en stor del af mikroplasten fra spildevand i anlæggene, så det ikke forurener hav- og vandmiljøet. I Danmark arbejder man med at forbedre filtreringsmetoderne i rensningsanlæggene. Det gør man, fordi mikroplast i spildevand fra husholdninger og industri forurener miljøet.

Imidlertid udgør mikroplast fra dækrester hele 53,6 % af mikroplastforureningen ifølge den norske rapport «Sources of microplastic-pollution to the marine environment» fra 2015 udført af Mepex Consult AS for Miljødirektoratet. Ud af i alt 4500 tons mikroplast fra dækfragmenter udledes anslået 2250 tons i havene og er dermed den største mikroplastforureningskilde.

Det må antages, at en stor del af mikroplasten fra dækfragmenterne udledes til hav- og vandmiljø med overfladevandet/regnvandet fra vejbaner i byområder, der ikke renses. Det er tilfældet i Danmark, hvor man de fleste steder har separatkloakeret, dvs. adskilt husholdnings- og industrispildevand fra regnvand/overfladevand. Det betyder, at spildevand renses i rensningsanlæg, mens regnvand/overflade med potentielle dækrester og dermed store mængder mikroplast udledes direkte i vand- og havmiljø.

Den næststørste mikroplastforureningskilde er maling og vedligehold af skibe og fritidsbåde, som står for omtrent 650 ton af udslippet i havet. Maling og vedligehold af bygninger er også en betydelig kilde med 310 ton mikroplast – begge jævnt overnævnte norske undersøgelser.

Politikere i hele Europa og Norden – os selv inklusive – arbejder i øjeblikket med, hvordan man kan begrænse forureningen fra mikroplast. Derfor er vi interesserede i, hvordan man kan begrænse de store udslip af mikroplast fra dæk, maling og vedligehold af skibe og bygninger. Det kan ske både hos producenterne og via effektive rensningsanlæg.

Derfor finder vi det relevant at stille følgende spørgsmål til de nordiske regeringer:

- Hvordan arbejder de nordiske regeringer med at nedbringe udslippet af mikroplast fra dæk og maling?

- Hvilken viden har regeringerne om, hvordan man allerede i første led vil kunne begrænse den forureningskilde, som mikroplast i dæk og maling udgør, dvs. hos producenterne?

København, 13. december 2016

Ineqi Kielsen (S)

Irene Johansen (A)

Karin Gaardsted (S)

Knut Storberget (A)

Suzanne Svensson (s)